

ZDRUŽENJE ZGODOVINSKIH MEST SLOVENIJE

Datum: 22.5.2019

Zadeva: Pobuda za umestitev celostnega ukrepa varstva in razvoja kulturne dediščine v razvojne dokumente izvajanja kohezijske politike 2021-2027

Spoštovani !

Evropska komisija je maja 2018 pripravila osnutek temeljnih uredb kohezijske politike za obdobje 2021 – 2027.

Komisija s svojimi predlogi cilja na pet prednostnih področij, ki bodo gonilna sila naložb:

1. pametnejša Evropa (inovativno in pametno gospodarsko preoblikovanje)
 2. bolj zelena, nizkoogljična Evropa (vključno z energetskega prehodom, krožnim gospodarstvom, prilagajanjem podnebnim spremembam in obvladovanjem tveganj)
 3. bolj povezana Evropa (mobilnost in povezanost IKT)
 4. bolj socialna Evropa (evropski steber socialnih pravic in podpora za zdravstveno varstvo)
- ter
5. **Evropa bliže državljanom (trajnostni razvoj mestnih, podeželskih in obalnih območij ter lokalne pobude)**

V Združenju zgodovinskih mest Slovenije ocenjujemo, da je v osnutku uredbe 5. prednostni cilj, katerega namen je spodbujanje celostnega socialnega, gospodarskega, okoljskega in lokalnega razvoja kulturne dediščine in varnosti, tako mest kot podeželja ter obalnih območij, tudi prek lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, predstavlja pravo izhodišče za njegovo nadgradnjo v smeri večjega poudarka na ohranjanju, varovanju, prenovi in obnovi kulturne dediščine v Sloveniji, kot neizkoriščene ali ne dovolj izkoriščene priložnosti za razvoj.

Obrazložitev:

Kulturna dediščina po registru Ministrstva za kulturo obsega več kot 30.000 zaščitenih enot kulturne dediščine in spomenikov lokalnega in nacionalnega pomena. Hkrati je opravljena ocena, da se je zaradi različnih vzrokov, največkrat zaradi dotrajanosti in ne vzdrževanja, katerega vzrok je največkrat pomanjkanje sredstev in sistemskih ukrepov, v zadnjih petih letih izgubilo oz. propadlo več kot 3.000 enot, kar je zaskrbljujoč podatek.

Še posebej, če vemo da je evropski parlament leto 2018 razglasil za evropsko leto kulturne dediščine ob katerem so zapisali, »da ideali, načela in vrednote, ki so del evropske kulturne dediščine, ustvarjajo skupni vir spomina, razumevanja, identitete, dialoga, kohezije in ustvarjalnosti za Evropo«.

Kulturna dediščina v Evropi in tudi Sloveniji predstavlja velik razvojni potencial tako v neposrednem vključevanju na področje gradbeništva in turizma ter posreden v povezovanju s področjem različnih oblik kreativnih industrij.

Ob razglasitvi evropskega leta kulturne dediščine 2018 je zato evropska komisija opredelila ključni cilj, ki pravi:

ZDRUŽENJE ZGODOVINSKIH MEST SLOVENIJE

- Spodbuditi in podpreti prizadevanja držav članic ter regionalnih in lokalnih oblasti v sodelovanju s sektorjem kulturne dediščine in širšo civilno družbo za varstvo, varovanje, ponovno uporabo, okrepitev, vrednotenje in promocijo kulturne dediščine Evrope

Poleg tega pa je postavila še tri prednostne cilje, med drugim:

- prispevati k promociji vloge kulturne dediščine Evrope kot bistvenega sestavnega dela kulturne raznolikosti in medkulturnega dialoga. Osredotočilo naj bi se na najboljše načine za zagotovitev ohranjanja in varovanja kulturne dediščine, da bi v njej lahko uživala širša in bolj raznolika javnost. To med drugim vključuje ukrepe za razvoj občinstva in izobraževanje o dediščini, s čimer se spodbujata socialna vključenost in integracija.
- okrepiti prispevek evropske kulturne dediščine h gospodarstvu in družbi z neposrednim in posrednim gospodarskim potencialom. To vključuje tudi sposobnost za podpiranje kulturnih in ustvarjalnih industrij ter spodbujanje ustvarjanja in inovacij, promocijo trajnostnega razvoja in turizma, krepitev socialne kohezije in ustvarjanje dolgoročnega zaposlovanja;

Ob zaključku ELKD 2018 je evropska komisija sprejela 60 konkretnih ukrepov EU, katerih namen je razumevanje kulturne dediščine kot vira za prihodnost, ki vključuje številne zainteresirane deležnike, javnost in politike. Ukrepi zajemajo pet tematskih področij in pomagajo razumevanje kulturne dediščine kot velikega razvojnega potenciala Evrope, kajti območja dediščine so tudi tista področja kjer ukrepanje EU lahko prinese najvišjo dodano vrednost in sicer:

- Kulturna dediščina za vključujoča Evropa: sodelovanje in dostop za vse
- Kulturna dediščina za trajnostno Evropa: pametne rešitve za trajnostno prihodnost
- Kulturna dediščina za odporno Evropa: varovanje ogrožene dediščine
- Kulturna dediščina za inovativno Evropa: mobiliziranje znanja in raziskave
- Kulturna dediščina za krepitev globalnih partnerstev: krepitev mednarodnega sodelovanja

Pobuda:

V kolikor tudi v Sloveniji razumemo kulturno dediščino kot velik razvojni potencial in priložnost za medgeneracijsko sodelovanje in delovanje ter sledimo skupnemu zavedanju pomena kulturne dediščine za prihodnost Slovenije in Evrope, podajamo predlog in pobudo, da se cilju 5. »Evropa bliže državljanom (trajnostni razvoj mestnih, podeželskih in obalnih območij ter lokalne pobude)« v

- **Partnerskem sporazumu in v Operativnem programu doda in opredeli Prednostna naložba, ki bi bila posebej namenjena kulturni dediščini, kot celostni ukrep z vključujočimi finančnimi instrumente za ta namen.**

Dodatna pojasnila in informacije v zvezi s podano pobudo lahko podamo na Združenju zgodovinskih mest Slovenije, e-pošta: info@zgodovinska-mesta.si, ali tel 041 762 741.

S spoštovanjem,

Združenje zgodovinskih mest Slovenije

Mateja Hafner Dolenc, generalna sekretarka

ZDRUŽENJE ZGODOVINSKIH MEST SLOVENIJE

Pobuda je posredovana v imenu občin članic Združenja zgodovinskih mest Slovenije :

Mestne občine Celje, Občine Idrija, Občine Jesenice, Občine Kamnik, Mestne občine Koper, Mestne občine Kranj, Občine Kostanjevica na Krki, Občine Metlika, Mestne občine Novo mesto, Občine Piran, Mestne občine Ptuj, Občine Radovljica, Občine Slovenske Konjice, Občine Šentjur, Občine Škofja Loka, Občine Tržič in Občine Žužemberk.

Poslano:

- Predsednik vlade RS, gospod Marjan Šarec
- Ministrstvo za kulturo, mag. Zoran Poznič, minister
- Ministrstvo za kulturo, mag. Petra Culetto, državna sekretarka
- Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, dr. Iztok Purič, minister
- Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, dr. Nevenka Ribič, državna sekretarka
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Zdravko Počivalšek, minister
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Eva Štraus Podlogar, državna sekretarka
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, direktorat za regionalni razvoj, Sektor za načrtovanje regionalnega razvoja, dr. Lidija Breskvar Žaucer in mag. Peter Medved